

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ (İSG) KURULLARI

Dersin Amacı: İş Sağlığı ve Güvenliği kurullarının oluşumu, görevleri ve önemi hakkında bilgi sahibi olmak.

Öğrenim Hedefleri: İş Sağlığı ve Güvenliği kurullarının oluşumu, görevleri ve önemi hakkında bilgi sahibi olmak.

Alt Başlıklar:

- Yasal Dayanak
- Kurulun oluşumu, çalışanları ve kurulacak işyerleri
- Kurulun faaliyetleri, görev yetki ve sorumlukları

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KURULLARI

07.04.2004 Tarih ve 25426 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmasıyla yürürlüğe giren **İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Yönetmeliği** (İSG Kurulları Yönetmeliği) ile, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalarda bulunmak üzere iş sağlığı ve güvenliği kurullarının hangi işyerlerinde kurulacağı ve bu kurulların oluşumu, çalışma yöntemleri, görev, yetki ve yükümlülükleri belirlenmiştir.

İSG Kurulları Yönetmelik, 10/6/2003 tarihli ve 25134 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu kapsamına giren, sanayiden sayılan, devamlı olarak en az 50 işçi çalıştıran ve altı aydan fazla sürekli işlerin yapıldığı işyerlerini kapsar.

İSG Kurulları Yönetmeliği, İş Kanununun 80 inci maddesinin 3 üncü fıkrasına göre düzenlenmiştir.*

* 4857 sayılı İş Kanunu'nda İSG Kurulları

MADDE 80. - Bu Kanuna göre **sanayiden sayılan, devamlı olarak en az elli işçi çalıştıran ve altı aydan fazla sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde her işveren bir iş sağlığı ve güvenliği kurulu** kurmakla yükümlüdür.

İşverenler iş sağlığı ve güvenliği kurullarınca iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygun olarak verilen **kararları uygulamakla yükümlüdürler.**

İş sağlığı ve güvenliği kurullarının oluşumu, çalışma yöntemleri, ödev, yetki ve yükümlülükleri Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanacak bir **yönetmelikte** gösterilir.

İSG Kurullarının Kurulacağı İşyerleri

28/2/2004 tarihli ve 25387 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sanayi, Ticaret, Tarım ve Orman İşlerinden Sayılan İşlere İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre; sanayiden sayılan, devamlı olarak en az 50 işçi çalışan ve altı aydan fazla sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde **her işveren bir iş sağlığı ve güvenliği kurulu kurmakla yükümlüdür.** İşçi sayısının tespitinde **işyerinde çalışan işçilerin tamamı** dikkate alınır.

İşverene bağlı, fabrika, müessese, işletme veya işletmeler grubu **gibi birden çok işyeri bulunduğu hallerde** elliden fazla işçi çalıştıran her bir işyerinde **ayrı ayrı** birer iş sağlığı ve güvenliği kurulu kurulur.

İş Sağlığı ve Güvenliği Kurullarının Oluşumu

İSG Kurulları aşağıda belirtilen kişilerden oluşur.

- a) İşveren veya işveren vekili,
- b) İş Kanununun 82 nci maddesi uyarınca iş güvenliği ile görevli **mühendis** veya **teknik elemanı** (Yani İş Güvenliği Uzmanları)
- c) İş Kanununun 81 inci maddesi uyarınca görevlendirilen **işyeri hekimi**,
- d) **İnsan kaynakları, personel, sosyal işler** veya **idari** ve **mali** işleri yürütmekle görevli **bir kişi**,
- e) **Varsa** sivil savunma uzmanı,
- f) İşyerinde görevli **formen, ustabaşı** veya **usta**,

- g) 2821 sayılı Sendikalar Kanununun değişik 34 üncü maddesi hükmü uyarınca işyerinde bulunan **sendika temsilcilerinin kendi aralarında seçecekleri kişi**, işyerinde sendika temsilcisi yoksa o işyerindeki işçilerin yarısından fazlasının katılacağı toplantıda **açık oyla seçilecek işçi**,
- h) Sağlık ve güvenlik **işçi temsilcisi**.

Kurulun başkanı işveren veya işveren vekili, **kurulun sekreteri** ise bu maddenin (b) bendinde sözü edilen kişidir.

Bu maddenin (b), (c), (d), (e) bentlerinde gösterilen üyeler işveren veya **işveren vekili tarafından atanırlar**.

Bu maddenin (f) bendinde belirtilen üye o işyerindeki formen, ustabaşı veya ustaların yarısından fazlasının katılacağı toplantıda **açık oyla seçilen kişidir**.

Bu maddenin (f) ve (g) bentlerinde sözü geçen kurul üyelerinin aynı usullerle yedekleri seçilir.

İSG Kurulu Üyelerinin Eğitimi

İşveren tarafından, **iş sağlığı ve güvenliği kurulu üyelerine** ve yedeklerine iş sağlığı ve güvenliği konularında **eğitim verilmesi sağlanır**.

Kurul üyelerinin ve yedeklerinin eğitimleri **asgari** aşağıdaki konuları kapsar.

- Kurulun görev ve yetkileri,
- İş sağlığı ve güvenliği konularında **ulusal mevzuat** ve standartlar,
- Sıkça rastlanan** iş kazaları ve tehlikeli vakaların nedenleri,
- Endüstriyel **hijyenin** temel ilkeleri,
- Etkili iletişim teknikleri**,
- Acil durum önlemleri**,
- Meslek hastalıkları**,
- İşyerlerine ait özel riskler.

İSG Kurullarının Görev ve Yetkileri

İş sağlığı ve güvenliği kurullarının görev ve yetkileri şunlardır:

- İşyerinin niteliğine uygun bir iş sağlığı ve güvenliği **iç yönetmelik taslağı hazırlamak**, işverenin veya işveren vekilinin **onayına sunmak** ve iç yönetmeliğin **uygulanmasını izlemek**, izleme sonuçlarını **rapor** haline getirip alınması gereken **tedbirleri** belirlemek ve kurul gündemine almak,
- İş sağlığı ve güvenliği konularında o işyerinde **çalışanlara yol göstermek**,
- İşyerinde iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin **tehlikeleri** ve **önlemleri değerlendirmek**, **tedbirleri belirlemek**, işveren veya işveren vekiline **bildirimde** bulunmak,
- İşyerinde meydana gelen her **iş kazası** ve tehlikeli vaka veya **meslek hastalığında** yahut iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bir tehlike halinde gerekli **araştırma ve incelemeyi** yapmak, alınması gereken **tedbirleri** bir **raporla** tespit ederek **işveren** veya işveren vekiline **vermek**,
- İşyerinde iş sağlığı ve güvenliği **eğitim** ve öğretimini planlamak, bu konu ve kurullarla ilgili **programları hazırlamak**, işveren veya işveren vekilinin onayına sunmak ve bu programların uygulanmasını **izlemek**,
- Tesislerde yapılacak **bakım ve onarım** çalışmalarında gerekli güvenlik tedbirlerini planlamak ve bu tedbirlerin uygulamalarını **kontrol etmek**,
- İşyerinde **yangınla**, doğal afetlerle, sabotaj ve benzeri ile ilgili **tedbirlerin yeterliliğini** ve ekiplerin çalışmalarını izlemek,
- İşyerinin sağlık ve güvenlik durumuyla ilgili **yıllık bir rapor hazırlamak**, o yılki çalışmaları değerlendirmek, elde **edilen tecrübeye göre ertesi yılın** çalışma programında yer alacak hususları ve gündemi tespit etmek, işverene teklifte bulunmak, planlanan gündemin yürütülmesini sağlamak ve uygulanmasını değerlendirmek,
- 4857 sayılı İş **Kanununun 83 üncü maddesinde belirtilen taleplerin vukuunda acilen toplanmak ve karar vermek**. *

*** 4857 sayılı İş Kanunu'ndan**

MADDE 83. - İşyerinde iş sağlığı ve güvenliği açısından **işçinin** sağlığını bozacak veya vücut bütünlüğünü tehlikeye sokacak yakın, **acil ve hayati bir tehlike** ile karşı karşıya kalan işçi, **iş sağlığı ve güvenliği kuruluna başvurarak durumun tespit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasına karar verilmesini talep edebilir.** Kurul **aynı gün acilen toplanarak kararını verir** ve durumu tutanakla tespit eder. Karar **işçiye yazılı olarak bildirilir.....**

İSG Kurullarının Çalışma Usulleri

İş sağlığı ve güvenliği kurulları inceleme, izleme ve uyarmayı öngören bir düzen içinde ve aşağıdaki esasları göz önünde bulundurarak çalışırlar.

- a) **Kurullar en az ayda bir kere toplanır.** Toplantının gündemi, yeri, günü ve saati toplantıdan en az **kırk sekiz saat** önce kurul üyelerine bildirilir. Gündem, sorunların ve projelerin **önem sırasına** göre belirlenir. Kurul üyeleri gündemde değişiklik isteyebilirler. Bu istek kurulca uygun görüldüğünde gündem buna göre değiştirilir.
- b) **Ağır iş kazası halleri** veya özel bir tedbiri gerektiren önemli hallerde kurul üyelerinden herhangi biri kurulu **olağanüstü toplantıya** çağırabilir. Bu konudaki tekliflerin kurul başkanına veya sekreterine yapılması gerekir. Toplantı zamanı, konunun ivedilik ve önemine göre tespit olunur.
- c) İşyerinde iş sağlığı ve güvenliği açısından kendisinin sağlığını bozacak ve vücut bütünlüğünü tehlikeye sokacak yakın, **acil ve hayati bir tehlike ile karşı karşıya kalan işçi**, iş sağlığı ve güvenliği kuruluna başvurarak durumun tespit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasını talep edebilir. Kurul, **aynı gün acilen toplanarak** kararını verir, bu durumu tutanakla tespit eder ve karar işçiye yazılı olarak bildirilir.
- d) Kurulun olağan toplantılarının süresi toplam olarak **ayda yirmi dört saati geçemez.** Bu toplantıların günlük **çalışma saatleri içinde** yapılması asıldır. Kurulun toplantılarında geçecek süreler **günlük çalışma süresinden** sayılır. Kurul üyeleri yaptıkları görev dolayısıyla **maddi-manevi zarara uğratılmaz.**
- e) Kurul, üyelerin çoğunluğu ile toplanır, kararlar toplantıya katılanların **oy çokluğu** ile alınır. Oyların eşitliği halinde başkanın oyu kararı belirler. Çoğunluğun sağlanamadığı veya başka bir nedenle toplantının yapılmadığı hallerde durumu belirten bir tutanak düzenlenir.
- f) Her toplantıda, görüşülen konularla ilgili alınan **kararları** içeren bir **tutanak** düzenlenir. Tutanak, toplantıya katılan başkan ve üyeler tarafından imzalanır ve **gereği yapılmak üzere işverene** bildirilir. İmzalı tutanak ve kararlar sırasıyla **özel dosyasında saklanır.**
- g) Toplantıda alınan kararlar gereği yapılmak üzere ilgililere duyurulur. Ayrıca işçilere duyurulması faydalı görülen konular işyerinde **ilân** edilir.
- h) Her toplantıda, **önceki toplantıya ilişkin kararlar** ve bunlarla ilgili uygulamalar hakkında başkan veya kurulun sekreteri tarafından kurula gerekli bilgi verilir ve gündeme geçilir.

İSG Kurulları Arasında İşbirliğinin Sağlanması

İSG Kurulları Yönetmeliği'nin 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası kapsamına giren **işveren**, kendisine ait birden çok işyerinin **her birinde kurulacak** iş sağlığı ve güvenliği kurullarının çalışma usullerini düzenlemek, **iş ve görüş birliğini** sağlamak amacıyla bu işyerlerine ait iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili raporları, **en az altı ayda bir**, ilgili teknik eleman ve uzmanlarını toplayarak inceler. Bu raporları göz önünde tutarak alınması gereken **tedbirleri tespit eder ve uygulanmasını sağlar.**

İşveren veya İşveren Vekilinin Yükümlülüğü

İşveren veya işveren vekili, toplantı için gerekli yeri, araç ve gereçleri sağlamakla yükümlüdür.

İşveren veya işveren vekili, kurulca hazırlanan **toplantı tutanaklarını**, kaza ve diğer vakaların **inceleme raporlarını** ve kurulca işyerinde yapılan denetim sonuçlarına ait **kurul**

raporlarını, iş müfettişlerinin incelemesini sağlamak amacıyla, **işyerinde bulundurmakla** yükümlüdür.

İşverenler, iş sağlığı ve güvenliği kurullarında mevzuata uygun olarak verilen kararları uygulamakla yükümlüdür.

İSG Kurulunun Yükümlülüğü

İş sağlığı ve güvenliği kurulları, yapacakları tekliflerde, bulunacakları tavsiyelerde ve verecekleri kararlarda işyerinin durumunu ve **işverenin olanaklarını göz önünde bulundururlar.**

Kurul üyeleri, görevleri nedeniyle öğrendikleri mesleki tekniklere ve çalışma metotlarına ilişkin **sırları gizli tutmak zorundadırlar.**

Kurullar, iş sağlığı ve güvenliğini denetime yetkili iş müfettişlerinin işyerlerinde yapacakları çalışmalarını **kolaylaştırmak ve onlara yardımcı olmakla yükümlüdür.**

İşçilerin Yükümlülüğü

İşçiler, sağlık ve güvenliğin korunması ve geliştirilmesi amacıyla iş sağlığı ve güvenliği kurullarınca konulan kurallar, yasaklar ile alınan karar ve **tedbirlere uymak zorundadırlar.**

İşçiler, işyerinde sağlık ve güvenlik tedbirlerinin belirlenmesi, uygulanması ve alınan tedbirlere uyulması hususunda iş sağlığı ve güvenliği kurullarıyla **işbirliği yaparlar.**

İşçiler, uygulamada **karşılaştıkları güçlükler hakkında kurula bilgi verirler.**

Yürütme

İSG Kurulları Yönetmeliğinin hükümlerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yürütür.

İSG Kurulları Hakkındaki Hükümlere Uyulmaması

İSG Kurulları hakkındaki hükümlere uymayanlara İş Kanunu'nun 105. Maddesine göre **biner Türk Lirası ceza verilir.** *

*** 4857 sayılı İş Kanunu'na Göre İSG Kurullarına Aykırı Davranılması Halinde**

MADDE 105 – (Değ. 5763 s.Kan.) Bu Kanunun;

Bu kanunun 80 inci maddesinde öngörülen iş sağlığı ve güvenliği kurullarının kurulması ve çalıştırılması ile ilgili hükümlere aykırı davranan, iş sağlığı ve güvenliği kurullarınca alınan kararları uygulamayanlara **işveren veya işveren vekiline biner Yeni Türk Lirası idari para cezası verilir...**